

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Šmartinska cesta 55, p.p. 631, 1001 Ljubljana

T: 01 478 38 00
F: 01 478 39 00
E: gfu.fu@gov.si
www.fu.gov.si

Davčna obravnava poslovanja z virtualnimi valutami po ZDoh-2, ZDDPO-2, ZDDV-1 in ZDFS

Podrobnejši opis

3. izdaja, JANUAR 2018

Kazalo

1.0 Uvod	3
2.0 Davčna obravnava poslovanja z virtualno valuto po Zakonu o dohodnini - ZDoh-2.....	3
2.1 Dohodek dosega fizična oseba	3
2.2 Dohodek dosega fizična oseba v okviru opravljanja dejavnosti	3
3.0 Davčna obravnava poslovanja z virtualno valuto po Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb- DDPO-2	4
4.0 Davčna obravnava z vidika DDV.....	4
4.1 Provizija oz. plačilo za storitev menjave običajnih valut za enoto katerekoli virtualne valute, ki predstavlja plačilno sredstvo.....	5
4.2 Rudarjenje virtualnih valut.....	5
4.3 Odbitek DDV od nabave programske in strojne opreme za rudarjenje kriptovalut.....	7
4.4 Storitve, povezane s posredovanjem menjalnih platform	7
4.5 Storitve elektronskih denarnic.....	8
4.6 Obravnava kriptografskih tokenov (žetonov) z vidika DDV.....	8
5.0 Obravnava kriptografskih tokenov z vidika davčnega potrjevanja računov	9
6.0 Davčna obravnava z vidika DFS	10

1.0 Uvod

Virtualne valute se ne štejejo za denarno sredstvo v smislu 7. točke 4. člena [Zakona o plačilnih storitvah in sistemih](#). Prav tako se virtualne valute ne štejejo za finančni instrument.

Davčna obravnava dohodka, doseženega pri takem trgovanju/poslovanju ali v taki obliki, je odvisna od okoliščin posameznega primera. Tako je treba ugotoviti, kdo dosega dohodek in za kakšne vrste dohodek v posameznem primeru gre (dohodek iz kreiranja virtualnih valut, iz kupovanja in prodajanja virtualnih valut, izplačilo drugega dohodka v virtualni valuti).

2.0 Davčna obravnava poslovanja z virtualno valuto po [Zakonu o dohodnini - ZDoh-2](#)

Po ZDoh-2 je treba ločiti dva primera, pojasnjena v nadaljevanju.

2.1 Dohodek dosega fizična oseba

Po 15. členu ZDoh-2 se obdavčujejo dohodki fizične osebe, ki so bili pridobljeni oziroma doseženi v davčnem letu, ki je enako koledarskemu letu. Dohodki so vsi dohodki in dobički, ne glede na vrsto, če ni s tem zakonom drugače določeno. Za dohodek se šteje vsako izplačilo oziroma prejem dohodka, ne glede na obliko, v kateri je izplačan oziroma prejet. Dohodek, prejet v naravi, se določi na podlagi primerljive tržne cene, če ni z zakonom drugače določeno. Dohodek je pridobljen oziroma dosežen v davčnem letu, v katerem je prejet, če ni s tem zakonom drugače določeno. Šteje se, da je dohodek prejet, ko je izplačan fizični osebi ali je kako drugače dan na razpolago fizični osebi.

Skladno z navedenim se kakršen koli dohodek, ki je obdavčljiv po ZDoh-2 (npr. plačilo za opravljeno storitev svetovanja), a ga fizična oseba ne doseže v evrih, temveč v virtualni valuti, obdavči kot tovrstni dohodek, prejet v naravi. Višina dohodka v evrih se določi upoštevaje vrednost virtualne valute v evrih v času, ko je dohodek prejet.

V 1. točki 32. člena ZDoh-2 je določeno, da se dohodnine ne plača od dobička iz kapitala od odsvojitve premičnin, razen premičnin iz 2. in 3. točke 93. člena tega zakona, in od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov, razen dobička iz kapitala delojemalca, ki odsvoji pravico do nakupa delnic ali pravico do pridobitve drugega premoženja; navedena določba ne vpliva na davčno obveznost fizične osebe, ki opravlja dejavnost po III.3. poglavju tega zakona. Skladno z navedenim se od dobička iz kapitala, ki ga fizična oseba dosega s prodajanjem virtualnih valut, ne plača dohodnina.

Dohodek, ki ga fizična oseba dosega v obliki virtualne valute pri kreiranju oz. »rudarjenju«, se obdavči kot drugi dohodek po 105. členu ZDoh-2. Višina dohodka v evrih se določi upoštevaje vrednost virtualne valute v evrih v času, ko je dohodek prejet.

2.2 Dohodek dosega fizična oseba v okviru opravljanja dejavnosti

Za dohodek iz dejavnosti po poglavju III.3. ZDoh-2 se skladno s 46. členom ZDoh-2 šteje dohodek, dosežen z neodvisnim samostojnim opravljanjem dejavnosti, ne glede na namen in rezultat opravljanja dejavnosti. Opravljanje dejavnosti pomeni opravljanje vsake podjetniške, kmetijske ali gozdarske dejavnosti, poklicne dejavnosti ali druge neodvisne samostojne dejavnosti, vključno z izkoriščanjem premoženja in premoženjskih pravic.

Po prvem odstavku 48. člena ZDoh-2 je davčna osnova od dohodka iz dejavnosti dobiček, ki se ugotovi kot razlika med prihodki in odhodki, doseženimi v zvezi z opravljanjem dejavnosti, če ni s tem zakonom drugače določeno. Po drugem odstavku se za ugotavljanje prihodkov in odhodkov uporabljajo predpisi o obdavčitvi dohodkov pravnih oseb, če ni s tem zakonom drugače določeno. Več o obdavčitvi pravnih oseb je opisano v nadaljevanju.

Dobiček iz poslov trgovanja z virtualnimi valutami ali dohodek iz »rudarjenja«, ki ga fizična oseba dosega v okviru opravljanja dejavnosti iz poglavja III.3. ZDoh-2, se torej obdavčuje kot dohodek iz dejavnosti po določbah ZDoh-2.

Enako velja za trgovanje s kriptografskimi tokeni. Dohodek posameznika, ki izvira iz trgovanja s kriptografskimi tokeni se šteje kot dohodek iz dejavnosti, pod pogojem, da je dosežen z neodvisnim samostojnim opravljanjem dejavnosti, ne glede na namen in rezultat opravljanja dejavnosti. Bistveni elementi, ki morajo biti pri tem podani, so neodvisnost in samostojnost pri opravljanju dejavnosti ter trajnost dejavnosti. Neodvisnost in samostojnost se kaže v opravljanju dejavnosti na svoj račun, v svojo korist, na svojo odgovornost ter ob lastnem riziku. Za trajnost je bistveno, da ne gre za enkratni posel ali občasne, nepovezane posle, temveč za kontinuirano dejavnost. V posledici to pomeni, da ko posameznik doseže določen obseg (prag) poslovanja, je potrebno registrirati ustrezno dejavnost oziroma ustrezno prilagoditi status, pri čemer pa se izpolnjenost teh pogojev presoja po sami vsebini in v vsakem konkretnem primeru posebej.

3.0 Davčna obravnava poslovanja z virtualno valuto po Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb- DDPO-2

Po [Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb \(ZDDPO-2\)](#) je davčna osnova za davek rezidenta in nerezidenta za dejavnost oziroma posle v poslovni enoti ali preko poslovne enote v Sloveniji, dobiček, ki se ugotovi v skladu z določbami ZDDPO-2 (prvi odstavek 12. člena). V 12. členu ZDDPO-2 je nadalje določeno, da je dobiček presežek prihodkov nad odhodki, ki so določeni s tem zakonom. Če ZDDPO-2 ne določa drugače, se za ugotavljanje dobička priznajo prihodki in odhodki, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida oziroma letnem poročilu, ki ustreza izkazu poslovnega izida in prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid, na podlagi zakona in v skladu z njim uvedenimi računovodskimi standardi.

Navedeno pomeni, da za ugotavljanje davčne osnove velja splošna določba 12. člena ZDDPO-2, ki se navezuje na računovodska pravila.

Računovodska obravnava pri opisanem trgovanju/poslovanju je odvisna od okoliščin posameznega primera.

Računovodska obravnava virtualnih valut formalno še ni bila pojasnjena. Seznanjeni smo, da potekajo strokovne razprave na to temo v revizijski stroki, vendar s stališči nismo seznanjeni.

Finančna uprava Republike Slovenije - FURS ni pristojna za tolmačenje računovodskih pravil, to je določb [Zakona o gospodarskih družbah \(ZGD-1\)](#) in določb računovodskih standardov. Glede na navedeno lahko do ustrezne strokovne razlage glede poslovne oziroma računovodske obravnave virtualnih valut, upoštevamo le splošno stališče, da se virtualne valute obravnavajo po splošnih določbah ZDDPO-2, v odvisnosti od dejstev in okoliščin posameznega primera.

4.0 Davčna obravnava z vidika DDV

4.1 Provizija oz. plačilo za storitev menjave običajnih valut za enoto katerekoli virtualne valute, ki predstavlja plačilno sredstvo

Provizija oz. plačilo za storitev menjave običajne valute v virtualno valuto ali obratno je oproščena plačila DDV v skladu s 4. d) točko 44. člena [Zakona o davku na dodano vrednost – ZDDV-1](#).

Podrobneje:

Sodišče Evropske unije v zadevi [C-264/14](#) navaja, da je namen oprostitve finančnih transakcij, naštetih v členu 135(1)(e) Direktive o DDV, zlasti ta, da se odpravijo težave, povezane z določitvijo davčne osnove in zneska DDV, ki se lahko odbije, ki se pojavijo v okviru obdavčitve finančnih transakcij. Te težave pa so lahko v posebnem primeru transakcij, kot so transakcije menjave, enake, ne glede na to, ali gre za menjavo tradicionalnih valut, ki so običajno oproščene plačila DDV na podlagi člena 135(1)(e) Direktive o DDV, ali menjavo teh valut v virtualne valute, ki, čeprav niso zakonito plačilno sredstvo, pomenijo plačilno sredstvo, ki ga sprejmeta stranki določene transakcije. Izhajajoč iz zadevne sodbe je zato treba provizijo, ki je zaračunana za nakup virtualnih valut v zameno za evre, oprostiti plačila DDV v skladu s 4. d) točko 44. člena ZDDV-1.

4.2 Rudarjenje virtualnih valut

Rudarjenje kriptovalut je transakcija, ki ni predmet DDV. Rudarjenje kriptovalut nima določenih strank, nove virtualne valute samodejno ustvari omrežje.

Tudi potrjevanje transakcij, ki jih opravijo rudarji med rudarjenjem virtualnih za nagrado v obliki provizije, ne predstavljajo storitve, ki bi bila predmet DDV, če je provizija prostovoljno dana s strani osebe, ki opravi transakcijo s kriptovaluto (tudi brez provizije bi bila transakcija potrjena), in gre z vidika rudarja za storitev potrjevanja kriptovalute, ki rudarju ne daje nikakršnih pravic do prejema plačila zanjo.

Če pa bi rudar vsakič, ko opravi potrjevanje transakcij, prejel ali nove kriptovalute ali provizijo (obvezno), bi bila storitev opravljena za plačilo in kot takšna predmet DDV. V tem primeru gre za storitev potrjevanja transakcij, ki je oproščena plačila DDV v skladu s 4. c) točko 44. člena ZDDV-1, kot transakcija v zvezi s plačili in nakazili.

Podrobneje:

ZDDV-1 v 3. členu določa, da so predmet DDV med drugim dobave blaga ali opravljanje storitev, ki jih davčni zavezanec opravi v okviru opravljanja svoje ekonomske dejavnosti na ozemlju Slovenije za plačilo.

V skladu s 6. členom ZDDV-1 pomeni dobava blaga prenos pravice do razpolaganja z opredmetenimi stvarmi kot da bi bil prejemnik lastnik. Za dobavo blaga se štejejo tudi prenos lastninske pravice na blagu, proti plačilu odškodnine, na podlagi zakona ali odločbe državnega organa; dejanska izročitev blaga na podlagi pogodbe o najemu blaga za določeno obdobje ali o prodaji blaga z odloženim plačilom, ki določa, da se ob normalnem poteku dogodkov lastništvo prenese najpozneje ob plačilu zadnjega obroka; prenos blaga po pogodbi, na podlagi katere se plača provizija za nakup ali prodajo.

Opravljanje storitev v skladu s 14. členom ZDDV-1 pomeni vsako transakcijo, ki ni dobava blaga. Opravljanje storitev lahko med drugim vključuje odstop premoženjskih pravic, obveznost opustitve dejanja ali dopustitve dejanja ali stanja in tudi opravljanje storitev na podlagi zakona ali odločbe državnega organa.

Rudarjenje kriptovalut¹ zahteva strojno in programsko opremo. Gre za postopek, v katerem računalniki izvajajo računske postopke, s katerimi procesirajo nakazila, varujejo omrežje in skrbijo za soglasje in usklajenost vseh udeležencev sistema.

Tehnologija verige blokov (angl. blockchain) temelji na porazdelitvi dela potrjevanja transakcij. Da so transakcije potrjene, jih mora nekdo preveriti in nato potrditi. To delo opravljajo številni računalniki, povezani v omrežje, ki skrbijo, da se lahko kriptovalute prenakazujejo iz ene denarnice v drugo.

Nova nakazila se potrdijo tako, da jih rudarji vključijo v nov blok skupaj z matematičnim dokazom opravljenega dela. Tak dokaz dela je zelo težko ustvariti, saj je edini način preskušanje milijard izračunov na sekundo. To zagotavlja, da rudarji opravijo te izračune, preden omrežje sprejme njihove bloke in preden si lahko izplačajo nagrade. Ko vse več ljudi rudari, omrežje samodejno povečuje zahtevano težavnost dela za tvorbo novih blokov; na ta način ostaja povprečni čas iskanja bloka vedno 10 minut. Posledica pa je tudi, da je rudarjenje zelo tekmovalen posel, kjer noben posamezen rudar ne more sam odločati o tem, kaj se vključiti v verigo blokov.

Transakcije se zapišejo v blok, ko eden izmed aktivnih računalnikov v omrežju reši kriptografsko uganko in tako izpolni zahteve samega omrežja po visoki varnosti verige blokov. Na tak način je transakcija potrjena in zapisana v verigo blokov, ki jo je naknadno nemogoče spreminjati. Tako je sistem pregleden in je možnost koruptivnih dejanj minimalizirana.

Ker je potrjevanje verige blokov zelo zahtevna računska operacija, večina kriptovalut uporablja grafične kartice ali namensko strojno opremo, kar zahteva veliko električne energije. Zato morajo biti rudarji oz. potrojevalci transakcij nekako nagrajeni. Večina transakcij zahteva provizijo za vključitev v blok, zbrane provizije praviloma pripadajo rudarjem. Kriptovalute so zasnovane tako, da se z vsakim potrjenim blokom ustvari določena količina novih enot kriptovalute.

Samo rudarjenje je tekmovalna loterija in posamezni rudar zelo težko doda zaporedne bloke v verigo blokov. Tako omrežje ostaja nevtrarno, ker noben posamezen udeleženec nima možnosti blokiranja posameznih transakcij ali spreminjanja preteklih blokov v verigi, da bi na takšen način izničil svoje transakcije in s tem ogoljufal njihove prejemnike. Zaradi zakonitosti tehnologije verige blokov pa z nastajanjem novih blokov zahtevnost izničenja pretekle transakcije raste eksponentno, saj bi bilo treba ustvariti enako količino blokov, ki sledijo bloku z določeno transakcijo.

Denarna motivacija za rudarjenje je, da rudarji prejmejo provizije, ki jih uporabniki plačajo pri pošiljanju nakazil, in nove kriptovalute, ki nastajajo po vnaprej določenem obrazcu.

Iz opisa transakcije bi se lahko sklepalo, da gre v primerih rudarjenja za opravljanje storitev. Da je določena storitev ali transakcija predmet DDV, pa morajo biti izpolnjeni tudi še nekateri pogoji, ki jih je podrobneje opredelilo Sodišče Evropske unije. Eden od pogojev je, da mora med izvajalcem in prejemnikom storitve obstajati pravno razmerje, v katerem pride do vzajemnega delovanja, pri čemer plačilo, ki ga prejme ponudnik storitve, predstavlja vrednost, ki jo prejemnik da v zameno za prejeto storitev (glej predvsem sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi C-16/93 (R. J. Tolsma)). Zato, da je storitev oz. plačilo predmet DDV, mora priti tudi do potrošnje oz. porabe storitve.

¹ Opis rudarjenja je v nadaljevanju povzet iz člankov na naslednjih spletnih straneh: <https://bitcoin.org/sl/vprasanja-in-odgovori>, <https://cointelegraph.si/news/rudarjenje-kriptovalut>

Iz opisa rudarjenja kriptovalut izhaja, da pri tem ne pride do položaja, v katerem nastane pravno razmerje med ponudnikom in prejemnikom storitve, med ponudnikom in prejemnikom storitve tudi ne pride do vzajemnega delovanja, kot je navedeno v prejšnjem odstavku. Rudarjenje kriptovalut nima določenih strank, saj nove kriptovalute samodejno ustvari omrežje.

Če ni jasnega pravnega razmerja in vzajemnega delovanja, dobava ni predmet obdavčitve z DDV.

Prav tako stranka, ki odda nalog za plačilo oz. prenakazilo kriptovalute, ne ve, kateri rudar bo potrdil transakcijo, in nima možnosti pritožbe proti temu rudarju, če gre kaj narobe. Ni pogodbene obveze za plačilo provizije za transakcijo in rudarji niso upravičeni do prejema takšne provizije. Provizije za potrditev transakcije se lahko primerja z »napitnino« za rudarja, ki ne pomeni plačila za opravljeno storitev in kot taka ni predmet obdavčitve z DDV.

Če pa bi rudar vsakič, ko opravi potrjevanje transakcij, prejel nove kriptovalute, ki se avtomatično generirajo v sistemu, ali provizijo, bi bila storitev potrjevanja transakcij lahko opravljena za plačilo, saj rudar ne bi potrdil nobene transakcije brez prejema določene oblike plačila. V skladu s 36. členom ZDDV-1 davčna osnova vključuje vse, kar predstavlja plačilo, ki ga je prejel ali ga bo prejel dobavitelj ali izvajalec od kupca, naročnika ali tretje osebe za te dobave, kar lahko nakazuje na to, da so nove kriptovalute, ki jih prejme rudar preko sistema, plačilo za njegovo opravljeno storitev potrjevanja.

V slednjem primeru je storitev potrjevanja transakcij oproščena plačila DDV na podlagi 4. c) točke 44. člena ZDDV-1, kot transakcija v zvezi s plačili in nakazili. Sodišče EU je v zadevi C-2/95 (SDC) razsodilo, da morajo plačilne storitve imeti učinek prenosa sredstev in da morajo povzročiti spremembo v pravnem in finančnem položaju vpletenih strank. Iz opisa rudarjenja je razumeti, da rudarji s potrjevanjem transakcij opravljajo prav transakcijo, povezano s plačili oz. nakazili.

4.3 Odbitek DDV od nabave programske in strojne opreme za rudarjenje kriptovalut

Od nabave programske in strojne opreme za rudarjenje kriptovalut praviloma ni pravice do odbitka DDV. Pravica do dobitka DDV bi bila le v primerih, ko bi bilo potrjevanje transakcij s kriptovalutami lahko oproščeno plačila DDV na podlagi 4. c) točke 44. člena ZDDV-1 in bi bilo potrjevanje transakcij opravljeno naročnikom s sedežem zunaj Unije.

Podrobneje:

ZDDV-1 v 63. členu določa, da ima davčni zavezanec pravico da od DDV, ki ga je dolžan plačati, odbije DDV, ki ga je dolžan plačati ali ga je plačal pri nabavah blaga oziroma storitev, če je to blago oziroma storitve uporabil oziroma jih bo uporabil za namene svojih obdavčenih transakcij in taksativno naštetih oproščenih transakcij. Na podlagi c) točke drugega odstavka 63. člena ZDDV-1 ima davčni zavezanec pravico do odbitka DDV tudi od transakcij, oproščenih v skladu s točkami 4 a) do e) 44. člena ZDDV-1, če ima naročnik sedež zunaj Unije.

Glede na davčno obravnavo transakcij rudarjenja kriptovalut, ki niso predmet DDV, davčni zavezanec nima pravice do odbitka DDV od rudarjenja, pravico do odbitka bi imel le v primeru opravljanja oproščenih transakcij potrjevanja kriptovalut naročnikom s sedežem zunaj Unije.

4.4 Storitve, povezane s posredovanjem menjalnih platform

Storitve, ki jih opravljajo bitcoin menjalne platforme oz. menjalne platforme drugih virtualnih valut kupcem in prodajalcem virtualnih valut, so povezane s posredovanjem. Menjalne platforme omogočajo neposredno trgovanje med uporabniki kriptovalut z nudenjem virtualne »tržnice«, pri čemer pa lahko platforma zaračuna za uporabo programa. Storitve menjalnih platform, ki delujejo kot posredniki, so obdavčene z DDV.

Podrobneje:

Menjalne platforme virtualnih valut, ki delujejo kot posrednik, ne opravljajo menjalne storitve, čeprav njihova infrastruktura omogoča menjavo. Zdi se, da uporaba teh menjalnih platform ne vključuje nobenih pravic ali obveznosti platforme v zvezi s samim prenosom virtualnih valut. Zato opravljanje storitev spletnih platform, ki omogočajo vrstniško trgovanje z virtualnimi valutami (angl. peer-to-peer trade), ni v zadostni meri povezano z dobavo plačilnih sredstev, da bi se lahko štelo za transakcije v zvezi z valuto ali za finančno storitev.

Posledično je opravljanje tovrstnih storitev za plačilo obdavčeno z DDV.

4.5 Storitve elektronskih denarnic

Elektronske (digitalne) denarnice so programske platforme, ki jih običajno zagotavljajo tretje osebe in so lahko brez povezave shranjene na uporabnikovem računalniku, lahko pa so shranjene in se do njih dostopa prek internetne povezave. Digitalne denarnice omogočajo, da uporabniki med seboj pošiljajo ali prejema virtualne valute. Storitve digitalnih denarnic, opravljene za plačilo, so oproščene plačila DDV na podlagi 4. d) točke 44. člena ZDDV-1.

Podrobneje:

Transakcije v zvezi z valuto morajo biti tesno povezane z dobavo valute »per se«, da so lahko oproščene plačila DDV. Zdi se, da so storitve digitalnih denarnic neposredno povezane s plačilnimi sredstvi v smislu 4. d) točke 44. člena ZDDV-1, natančneje, z dajanjem virtualnih valut na razpolago uporabnikom in ustvarjanjem pravic in obveznosti v povezavi s plačilnimi sredstvi. Zaradi navedenega so storitve digitalnih denarnic oproščene plačila DDV.

4.6 Obravnava kriptografskih tokenov (žetonov) z vidika DDV

Če start-up podjetje zgolj izda kriptografski token, ko še ni znano, za katere produkte in storitve jih bo mogoče v bodoče zamenjati, pogoj neposredne povezave med opravljeno storitvijo in prejetu protivrednostjo še ni izpolnjen in zato transakcija izdaje tokena ni predmet DDV. Ko pa se bo kriptografski token uporabljal za plačevanje posameznih produktov in storitev, pa bodo te transakcije predmet DDV (glede na naravo dobave blaga ali storitev bodo obdavčene s predpisano davčno stopnjo ali oproščene plačila DDV).

Če pa je v izdane tokene že vgrajena določena funkcionalnost, kar pomeni, da podporniki z nakupom tokenov pridobijo možnost uporabe izdelka oz. storitve (podporniki jih v začetni fazi dobijo ugodneje kot pa uporabniki, ki jih bodo kupili kasneje) oziroma lahko imajo značaj vrednostnega papirja, ki prinaša vlagateljem nek donos (izplačilo dividend ali delitev dobička iz naslova poslovanja) ali pa imajo celo hibriden značaj (funkcionalnost in značaj vrednostnega papirja) ter je v tem kontekstu mogoče opredeliti neposredno povezavo med opravljeno storitvijo in prejetim plačilom, pa je transakcija s tokenom predmet obdavčitve z DDV, pri čemer je obdavčitev odvisna od vsebine posameznega tokena in se presoja od primera do primera.

Podrobneje:

Model množičnega financiranja po postopku ponudbe novih žetonov (angl. initial coin offering; v nadaljevanju ICO), preko izdaje kriptografskega tokena (žetona) poteka na način, da start-up

podjetje izda lastni kriptografski token in ga ponudi svojim podpornikom. Ti na elektronsko denarnico start-up podjetja nakažejo eno izmed splošno sprejetih virtualnih valut (kot je npr. bitcoin, ethereum, ki ga je mogoče preko spletnih borz zamenjati za fiat valuto), v zameno pa pridobijo kriptografski token, izdan s strani start-up podjetja. Z izdanim kriptografskim tokenom lahko podporniki v nadaljevanju trgujejo tudi na sekundarnem trgu (tj. mogoče je trgovanje z njim na spletnih borzah in menjava v bitcoin, ethereum in druge že obstoječe kriptovalute). Osnovna funkcija tokena v nadaljevanju pa bo plačevanje storitev predmetnega start-up podjetja.

V primeru menjave kriptografskega tokena za bitcoin ali ethereum ne gre za token v funkciji plačilnega sredstva. Ko pa bodo podporniki v nadaljevanju trgovali s kriptografskim tokenom tudi na sekundarnem trgu, bodo tokeni nastopali v funkciji plačilnega sredstva. Če bo pri menjavi tokena za drugo virtualno valuto zaračunana provizija, bo ta lahko oproščena plačila DDV v skladu s 4. d) točko 44. člena ZDDV-1.

5.0 Obravnava kriptografskih tokenov z vidika davčnega potrjevanja računov

Zakon o davčnem potrjevanju računov – ZDavPR (Uradni list RS, št. 57/15) določa obveznost davčnega potrjevanja računov, ki jih zavezanci izdajo v skladu s predpisi, ki urejajo davek na dodano vrednost, in za katere prejmejo plačilo v eni izmed oblik gotovine, kot je opredeljena v ZDavPR. V skladu s 4. točko ZDavPR se kot plačilo z gotovino šteje vsako plačilo, ki ni neposredno nakazilo s transakcijskega računa kupca na transakcijski račun prodajalca, in torej tudi plačilo z virtualno valuto in kriptografskim tokenom.

Podrobneje:

Obveznost izdaje računa za namene DDV je določena v prvem odstavku 81. člena ZDDV-1, in sicer za vse dobave blaga ali storitev in za prejeta predplačila za blago ali storitve. Izjeme od te obveznosti izdaje računa pa so urejene v četrtem in petem odstavku 81. člena ZDDV-1 in 143. členu Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 141/06, 52/07, 120/07, 21/08, 123/08, 105/09, 27/10, 104/10, 110/10, 82/11, 106/11, 108/11, 102/12, 54/13, 85/14, 95/14, 39/16, 45/16, 86/16 in 50/17; v nadaljevanju: PZDDV), med njimi tudi za opravljanje storitev finančnih transakcij.

V konkretnih primerih, v katerih kriptografski token nastopa v različnih funkcijah, nastanejo različne obveznosti davčnih zavezancev v zvezi izdajanjem in posledično davčnim potrjevanjem računov, ki so opisane v nadaljevanju.

- V primeru, ko bo start-up podjetje zgolj izdalo kriptografski token in še ni znano, za katere produkte in storitve jih bo mogoče v bodoče zamenjati (token ne nastopa v funkciji plačilnega sredstva), ne nastane obveznost izdaje računa v skladu z ZDDV-1 in posledično ne nastane obveznost davčnega potrjevanja računov.
- V primeru, ko se izvede menjava kriptografskega tokena za drugo virtualno valuto in bo za to menjavo zaračunana provizija, se takšna menjava šteje za opravljanje storitev finančnih transakcij, ki so oproščene plačila DDV (v skladu s 4. d) točko 44. člena ZDDV-1), kar pa še ne pomeni, da v zvezi s takšno transakcijo ne nastane obveznost izdaje računa. V primeru, ko davčni zavezanec (skrbnik denarnice) za storitev menjave zaračuna provizijo, lahko uveljavlja izjemo od obveznosti izdaje računa za oproščene finančne storitve (in posledično ne nastane obveznost davčnega potrjevanja računov) pod predpisanimi pogoji v naslednjih primerih:

- na podlagi četrtega odstavka 81. člena ZDDV-1 lahko uveljavlja izjemo od obveznosti izdaje računov za storitve finančnih transakcij, ki jih opravi davčnemu zavezancu v drugi državi članici, v kateri so te storitve oproščene plačila DDV;
- na podlagi petega odstavka 81. člena ZDDV-1 lahko uveljavlja izjemo od obveznosti izdaje računov za oproščene finančne storitve ob izpolnjevanju pogojev iz četrtega in petega odstavka 143. člena PZDDV, in sicer: če za te storitve množično izdaja nek drug dokument (npr. obračun obresti in provizij), če so storitve opravljene na ozemlju Slovenije ali zunaj Unije in če zagotavlja podatke o prometu teh storitev v ustreznih analitičnih evidencah.

V primeru, ko zavezanec predpisanih pogojev za izjemo od obveznosti izdaje računov ne izpolnjuje, je dolžan izdati račun in ga davčno potrditi v skladu z ZDavPR.

V primeru, ko se bo kriptografski token uporabljal za plačevanje posameznih produktov in storitev (token nastopa v funkciji plačilnega sredstva), je davčni zavezanec dolžan izdati račun v skladu s prvim odstavkom 81. člena ZDDV-1 in ta račun, ki je plačan z eno izmed oblik gotovine, davčno potrditi v skladu z ZDavPR.

6.0 Davčna obravnava z vidika DFS

Finančne storitve, oproščene plačila DDV, so v skladu z Zakonom o davku na finančne storitve – ZDFS (Uradni list RS, št. 94/12 in 90/14) obdavčene z davkom na finančne storitve (DFS). Na podlagi c) točke 3. člena ZDFS so predmet obdavčitve z DFS med drugim tudi transakcije, vključno s posredovanjem, v zvezi z depoziti in tekočimi oziroma transakcijskimi računi, plačili, nakazili, dolgovi, čeki in drugimi plačilnimi instrumenti. Po d) točki 3. člena ZDFS pa so predmet obdavčitve z DDV tudi transakcije, vključno s posredovanjem, v zvezi z valuto, bankovci in kovanci, ki so zakonito plačilno sredstvo. V skladu s 6. členom ZDFS je davčna osnova nadomestilo (provizija), ki ga je davčni zavezanec prejel kot plačilo v zvezi z opravljeno finančno storitvijo.

Določba d) točke 3. člena ZDFS se sicer nanaša na zakonito plačilno sredstvo, vendar pa je treba to določbo razlagati glede na določbo 4.d) točke 44. člena ZDDV-1, kot izhaja iz obrazložitve člena 135(1)(e) Direktive o DDV v zadevi C-264/14 (David Hedquist). ZDFS namreč določa obveznost plačevanja DFS za finančne storitve, ki so po zakonu, ki ureja sistem DDV, oproščene plačila DDV.